

ಡಾ.ವಿನೋದ ಭೆಬ್ಬಿ

ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮರಣದ
ಉರವಣಿಗೆ ಅನುರಣಿಸುವಾಗ
ನಾವೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು?

320: ಹೊಸ ದಾರಿ - 60

ಕೊರೊನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಗೃಹಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರೆಯುವುದೆಂದು ಹೋದಸಲ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಈ ಕಂಠು ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯರು ಕೊರೊನಾದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದವರು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಸ್ಥಿತಿ ವಿಷಮಿಸಿ ನೋಡನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನನ್ನೊಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತ, ನನ್ನ ಮಗಳ ಗೆಳತಿ ಕೂಡ ಒಂದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಛಿ, ಹೀಗಾಗಬಾರದಿತ್ತು...!

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ: ಇಲ್ಲೊಂದು ಪದವನ್ನು ಬೇಕೆಂದೇ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತೇವೆ: ಲೈಂಗಿಕತೆ, ಹಾಗೂ ಸಾವು. ಇವೆರಡೂ ಬದುಕಿನ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳು. ಒಂದು ಆರಂಭವಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂತ್ಯ. ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಸಾವಿನ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಅನುಭವದಂತೆ ಸಾವಿನ ಅನುಭವ ಇಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು, ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ.

ಸಾವಿನ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಅನಿಸಿಕೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುತ್ತದೆ: ಬದುಕು ನಶ್ವರ! ಅಂದರೆ, ಸಾವಿನ ಯೋಚಿಸಲು ಹೋಗಿ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಾವು ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಸಾಯಲು ತಯಾರಾಗದೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೇಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೇಕೆ? ನಾವು ಸಾವನ್ನು ಬದುಕಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಕಟ ಅಲ್ಲಿದಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸಾವನ್ನು ಸಾವಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಲೇ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾವಿನ ಭಯ: ಯಾರ ಸಾವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಗಲಿಬಿಲಿಯಾಗಿ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಯವಿರುವುದು ಸಾವಿನ ಬಗೆಗಲ್ಲ, ಅದು ಹೇಗೆ, ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೋ ಎನ್ನುವ ಭಯ. ಏನನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೋ ಎನ್ನುವ ಭಯ. ಅಸಹಾಯತೆಯಿಂದ ನರಳುವ, ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗುವ ಭಯ. ಆದರೆ ವಿಚಿತ್ರ ನೋಡಿ: ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿದ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸುವ ಭಯದಿಂದ ಸತ್ತೇಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಬದುಕಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು? ಎಲ್ಲಾ ಸನ್ನಿವೇಶ-ಸಂದರ್ಭಗಳು ಒಂದಾದ ನಂತರ ಒಂದರಂತೆ ಕ್ರಮೇಣ ಬಂದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೀವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತ, ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದಿರಿ. ಸಾವಿನ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಸುಮಾರು ಹೀಗೆಯೇ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಅದಿರುವಂತೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರೆ ಸಾವು ಸಮೀಪಿಸುವುದು ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತರರ ಸಾವಿನ ದುಃಖ: ನಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯರ ಸಾವನ್ನು ನೋಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸತ್ತರೆ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯರು ಉಳಿಯಬೇಕಿತ್ತು ಎಂದು ಸಾತ್ವಿಕ ಅನಿಸಿಕೆ. ಇದನ್ನು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ: ನೀನು ಸತ್ತರೆ ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೇ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ದುಃಖವನ್ನು ನೀನೇ ಅನುಭವಿಸ! ಅಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ

ನಮಗಾಗದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ತಣ್ಣಗಾಗುವುದು ಉಚಿತವೋ ಇದ್ದು ಹೈರಾಣಾಗುವುದು ಉಚಿತವೋ ಅವರವರ ಊಹೆಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ ಇನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದ ಕತೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ: ವಿಮಾನ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ನೂರು ಜನರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರೇ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ- ಅವರ ಹೆಸರೇನು, ಅಥವಾ ಅವರು ಹೆಣ್ಣೋ ಗಂಡೋ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ನೂರು ಜನರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ಹೊರಗೆ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದೇ ತಳ್ಳುಗಾಡಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತರುತ್ತಿರುವುದು ಅಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: ದೇವರೇ, ಈಗ ಹೊರಬರುವ ಶವವು ಬೇರೆಯವರದಾಗಿರಲಿ! ಅಂದರೆ, ನನ್ನವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಯಲಿ! ಇದೆಲ್ಲ ಏನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ? ನಾವು ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದಷ್ಟು ಸಾವಿನ ಬಗೆಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಾವಿನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚಿಂತನೆ - ಅದರಲ್ಲೂ ಕೋವಿಡ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾವಿನ ನಂತರ ಏನಿದೆ? ಸಾವೆಂದರೆ ಬದುಕಿನ ಕೊನೆ ಎಂದು ನಮಗಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕೊನೆಯ ನಂತರ ಏನಿದೆ? (ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಬಿಡಿ; ಅದು ಇನ್ನೊಂದು ಬದುಕಿನ ಉಗಮ.) ಇದಕ್ಕೊಂದು ರೂಪಕ: ಟೀವಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರು ಪ್ರೀತಿಸುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಮೈಮರೆತಿದ್ದೀರಿ. ಆಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಂತರೆ? ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಶಪಿಸುತ್ತೀರಿ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಸರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅದಿರಲಿ, ಈಗ ಟೀವಿಯನ್ನೇ ಗಮನಿಸಿ. ಇಷ್ಟೊತ್ತು ಜೀವಂತವಿತ್ತು. ಈಗ ಏನಿದೆ? ಖಾಲಿ ಕಪ್ಪು ಪರದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದರ ಕವಚದೊಳಗೆ ಇಣುಕಿದರೆ ನಾಯಕನಾಯಕಿ ವಿದ್ಯುತ್ತು ಬರುವವರೆಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಟೀವಿ ಏನೂ ಅಲ್ಲ! ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಾಣ ಹೋದಮೇಲೆ ಅದರಾಚೆ ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಈಗಿರುವ ಅನಿಸಿಕೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ನಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆ? ಭಯವು ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣ. ಜೀವ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಭಯವೆಲ್ಲಿ?

ಇನ್ನು, ಸಾಯುವ 'ಅನುಭವ' ಹೇಗಿರಬಹುದು? ವಿದ್ಯುತ್ತು ಇರುವಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಅದು ಕೈಕೊಟ್ಟಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮೈ ನಿಮಗೇ ಕಾಣದಷ್ಟು ಕತ್ತಲೆ. ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತೀರಿ? ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ ಎನ್ನಬಹುದೆ? ಅಥವಾ ಬೆಳಕಿರುವಾಗ ಏನೇನು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದಾವುದೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ? ಅದಲ್ಲ ಇದ್ದಂತೆ ಇದ್ದೂ ನಿಮಗೆ ಕಾಣದಿರುವಿಕೆ? ಅಥವಾ, ಅದು ಅದಾಗಿದ್ದೂ ಅದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡ ನಿಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆ? ಹೀಗೆಯೇ ಮರಣವೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅರಿವು ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ, ಹಾಗೂ 'ನನಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅರಿವಾಗದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ. 'ಏನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ' ಸ್ಥಿತಿ. ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತೀರಿ? ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಏನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಯಾಕಾದರೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕು? ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದೂ ಬದುಕಿನ ಸಂಕೇತ. ಇರುವುದನ್ನು ಇರುವಂತೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲದಿರುವಂತೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಲದೆ? ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ - ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆಯ ನೇಯ್ಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡುವಿನ ಖಾಲಿ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ! (ಇಲ್ಲೊಂದು ಜೋಕು: ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ? ಮೊದಲು ತೂತುಗಳನ್ನು ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟು ನಂತರ ನಡುವೆ ನೂಲು ನೇಯುತ್ತಾರೆ!) ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಸಾವನ್ನು ಸಾವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬದುಕಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಾರದು.

ಸಾವನ್ನು ಸಾವಾಗಿಯೇ ಹೇಗೆ ನೋಡುವುದೆಂದು ಮುಂದೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ: 8494933888;

Email: vinod.chebbi@gmail.com